

Ricard Masó, un fidel i honest servidor

La passió pel país, per la cultura i per la llengua

Amb les paraules que llegim al títol, l'actual president de la Generalitat, Carles Puigdemont, definia el nostre personatge el 8 de juliol de 2015, quan va ser pòstumament homenatjat en el Parlament de Catalunya, institució de la qual havia format part durant les tres primeres legislatures (de 1980 a 1992).

JOAN DOMÈNECH > TEXT

Ricard Masó i Lluces va morir la matinada del 23 d'abril de 2015, diada de Sant Jordi, com un detall de la providència per reblar la seva condició inseparable de catalanista de pedra picada. Ja fa, doncs, dos anys del seu traspàs, i la *Revista de Girona* vol deixar en aquestes pàgines el seu perfil per a la posteritat.

Masó havia nascut circumstancialment a Sant Feliu de Guíxols el 8 d'octubre de 1936. Començada la Guerra Civil, el mes de juliol, els seus pares i la seva germana van haver de refugiar-se a l'Hotel Murlà, propietat d'uns amics de la família, després d'abandonar precipitadament l'Escola de s'Agaró, creada aquell mateix curs com un dels pocs intents d'escola activa en règim d'internat a Catalunya i una de les poques experiències d'Escola Nova a les comarques gironines. Si els gens hereditaris pesen com es

diu, el seu esperit havia d'estar influït per l'empremta cultural del seu pare, Narcís Masó Valentí, pedagog eminent i un dels impulsors de l'escoltisme a Girona; pel tarannà d'artista del seu oncle Rafael Masó Valentí, arquitecte singularíssim, i per la passió pel servei del també oncle Santiago Masó, advocat, periodista i diputat a Corts. Narcís Masó, el seu pare, d'altra banda, havia succeït Batista i Roca al front dels minyons de muntanya, cosa que el va portar a sofrir un consell de guerra i a haver-se d'exiliar en temps del directori de Primo de Rivera. Com també va dir el president Puigdemont, gràcies a aquest ambient familiar impregnat de cultura i catalanisme Ricard Masó va

La seva actuació política la considerava circumstancial. «En un país normalitzat» —assegurava— «no hauria estat polític»

ALJUNTAMENT DE GIRONA. CROU (FONS EL PUNT AVUI - JOAN OLLER)

>> Ricard Masó i Lluces (Sant Feliu de Guíxols, 1936 - Girona, 2015).

sentir tocar Pau Casals a Prada, va anar a visitar Tarradellas a Perpinyà, va contactar amb l'abat Escarré, va temptejar Josep Pallach i, finalment, va optar per posar-se al costat de Jordi Pujol.

La seva filla Meritxell, en les paraules de comiat que adreçava al pare en acabar la cerimònia exequial a la basílica de Sant Feliu el matí del dia 25 d'abril, definia els trets clau que distingien, al seu judici, la nissaga de Masó: una «barreja de rigor i de fantasia, de conviccions i d'il·lusions, de timidesa i d'extraversió». I segurament que era així. La mateixa professió del finat havia estat sotmesa a la precisió dels números, però també a la llibertat de la imaginació; a la concreció en un territori i a la visió global des de l'aire, que eixampla l'esperit i fa estimar el país; a la realitat tangible d'allò que ens envolta, però igualment a la fe en el que cadascú creu, més enllà del que veiem; a una aparent por de ferir o d'ofendre, però també a una decidida empena per defensar ideals justos. Tot amb un sentit de gran responsabilitat. Torno a evocar, com he fet des d'altres columnes, la darrera reunió del Premi Prudenci Bertrana en què va participar, a la nova biblioteca Carles Rahola. Aquell dia tocava renovar els càrrecs del Patronat i s'havia d'estar present

>> *Minut de silenci i homenatge en memòria de l'exdiputat Ricard Masó i Llunes al Parlament de Catalunya (08/07/2015).*

per acceptar o no. Ell, però, a la mateixa hora, tenia visita amb el metge perquè ja feia dies que no es trobava bé. Va telefonar dient que la seva il·lusió era continuar com a patró almenys un any més, però que no sabia si arribaria a temps de poder-ho expressar verbalment. Li vam dir que no es preocupés. A l'hora de la reunió, tots vam estar d'acord de mantenir-lo en el Patronat i fer-ho constar a l'acta com si hi fos present. Però en Ricard no era home de trampes, ni que fossin pietoses. I es va

Masó i Pujol tenien un passat comú: l'escoltisme. Ricard Masó, en la seva joventut, es va començar a moure en aquest món eminentment formatiu, que deixa empremta

afanyar a venir, corrent com va poder, i va arribar esbufegant però satisfet de trobar-nos encara i poder manifestar de forma directa la seva acceptació. Ell era així, honest i senzill. Potser per això considerava aquests actes com el permanent acte de servei que tota persona ben nascuda ha de realitzar en favor de la terra que l'ha vist néixer. La seva actuació política la considerava circumstancial. «En un país normalitzat» —assegurava— «no hauria estat polític.» I bé que ho fou, abans que res, com a fundador a Girona de Convergència Democràtica de Catalunya i, més tard, com a diputat al Parlament de Catalunya, entre 1980 i 1992, com ja hem comentat. Volia dir, evidentment, que sense les condicions anòmales de la nostra terra, hauria continuat treballant pel país des de l'àmbit cultural i social al qual estava vinculat, com havia fet sempre. En una entrevista publicada el 28 d'octubre de 2001 en el suplement dominical del *Diari de Girona* deia: «Estic enamorat del meu país; el gaudia quan era més jove, recorrent-lo i admirant-lo de dalt dels cims; he ac-

tuat sempre, en la professió i en la vida cívica, pensant en Catalunya; per això vaig dedicar-li dotze anys de la política activa». Aquest enamorament es traduïa en una «passió pel país, per la llengua i per la nostra cultura».

De fet, la temptació política devia haver-la sentit de prop quan va conèixer personalment, el 1962, un jove Jordi Pujol que acabava de sortir de la presó pel seu catalanisme militant i havia estat desterrat a Girona, on vivia a casa d'un cosí d'en Ricard. Masó i Pujol van poder tenir llargues converses, en aquells temps. Va ser fidel a aquella amistat tota la vida i quan es produí la declaració de Jordi Pujol sobre la seva herència va quedar trasbalsat.

Masó i Pujol tenien un passat comú: l'escoltisme. Ricard Masó, en la seva joventut, es va començar a moure en aquest món eminentment formatiu, que deixa empremta, i en va ser un bon pal de paller des de 1951. Allà va conèixer la seva esposa, Carme Carbó, amb qui es va casar el maig de 1963. Van tenir dos fills, en Bernat i la Meritxell. La fidelitat a allò que aquesta forma de vida representava la va mantenir al llarg de seixanta anys. Va formar part dels Antics Escoltes i Guies de la Fundació Josep Sans i, en aquesta línia, va ser comissari a Girona del Moviment Minyons Escoltes i de la Fundació

>> *A Ruplà amb la seva dona i amb Jaume Cabré.*

Justícia i Pau, i participà activament en l'equip organitzador de la darrera Trobada d'Antics Escoltes de Catalunya, Mallorca i València, celebrada a Girona el maig de 2013. A l'aparició de la revista *Girones*, que va dedicar el primer número a l'escoltisme, encara hi va tenir un paper important amb la seva intervenció a l'acte que es va fer al Teatre Municipal i la seva efígie va figurar a la portada de la publicació.

Com s'ha explicat tantes vegades, l'any 1967 l'Ajuntament de Girona va convocar un premi de novel·la en castellà. El comentari que va sortir més tard a la revista *Destino* va indignar Masó: ni Caterina Albert ni Josep Pla ni cap gran escriptor de les contrades gironines

Va fundar la primera Societat de Cartografia Aèria Catalana i, quan estigué en el Parlament, fou el ponent idoni per tirar endavant la llei per la qual es creava l'Institut Cartogràfic de Catalunya

hauria pogut participar en aquell certamen. S'ho va posar entre cella i cella i, aliat amb Paco Pluma i Joaquim Jubert —amb els quals va reunir-se en un dels apartaments de cap de setmana de l'anomenat Comtat de Sant Jordi, prop de Platja d'Aro, que ell mateix havia dissenyat—, va posar les bases del futur Premi Prudenci Bertrana, en llengua catalana, que va gaudir, per l'empenya d'aquests tres primers fundadors, de múltiples col·laboracions, i que ara —qui ho havia de dir— ja està a punt d'arribar als cinquanta anys. De cara al premi i als qui s'hi van anar afegint progressivament, es va crear la Fundació Bertrana i Ricard Masó en fou el primer president, i va continuar sent-ne president durant uns anys.

Ricard Masó va estudiar, al seu moment, per aparellador i, posteriorment, es va llicenciar en geografia. Va exercir la seva professió al llarg de la seva vida, tant en institucions oficials —fou cap del Servei d'Estudis i Documentació de la Diputació de Girona— com de manera particular, en el seu despatx privat. Això el va portar a crear la primera empresa privada de cartografia aèria, i la tasca que va dur a terme des d'aquesta empresa li va possibilitar la recuperació i fixació de més de 50.000 topònims de les nostres terres. També va fundar, en aquesta mateixa línia, la primera Socie-

>> Ricard Masó va rebre la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya, 2014. A l'esquerra, amb Manuel de Pedrolo.

tat de Cartografia Aèria Catalana i, quan estigué en el Parlament, fou el ponent idoni per tirar endavant la llei per la qual es creava l'Institut Cartogràfic de Catalunya, del Consell Rector del qual, més tard, fou membre. En relació amb aquesta activitat també podem deixar constància que, quan es va instituir el Col·legi Universitari de Girona, adscrit a la Universitat Autònoma de Barcelona, va exercir-hi com a professor de cartografia durant vuit anys, recomanat pel catedràtic Enric Lluch, que el va incloure en el seu equip docent. El contacte amb la cartografia aèria a què hem al·ludit fa poc potser li va fomentar el gust per volar. Quan va intensificar-se el nombre de línies aèries a l'aeroport de Girona i, sobretot, quan hi hagué l'oferta de viatges a bon preu amb companyies com ara Ryanair, he sentit explicar que li agradava, de tant en tant, obsequiar la seva esposa amb un viatge sorpresa d'anada i tornada a Roma o a altres llocs semblants. Hi anaven, dinaven en un restaurant de nom, i tornaven, el mateix dia, cap a casa.

Ricard Masó hem dit abans que participava d'aquella doble condició de la seva nissaga que anava de la timidesa a l'extraversió. En podria ser un exemple la seva col·laboració a la premsa. Tot i la seva actitud d'home senzill, allunyat de voler fer-se notar,

li agradava d'expressar el seu punt de vista sobre l'actualitat i va ser articulista del *Diari de Girona* deu anys, des de 1993 fins a 2003.

Per tota la seva tasca, l'any 2014, va rebre la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya. Una satisfacció per a ell.

Malauradament en va poder gaudir poc temps. Va començar a trobar-se malament i va saber, aviat, després dels resultats d'aquella visita al metge de la qual havia vingut tan ràpidament a la reunió de la Fundació Bertrana, que li quedava poc temps de vida. Tenia un càncer. Pel comentari dels amics i familiars, va acceptar el seu destí amb una enteresa extraordinària, va anar acomiadant-se de tothom, sense tristesa, va viure amb intensitat les hores que li quedaven procurant no fer-les difícils a la família i, com a bon creient, esperant «una major

naixença», com diria Maragall. Els seus comentaven, efectivament, respecte dels dies darrers: «Han estat un exercici continuat de la seva coherència en vida. Ha fet que poguéssim gaudir intensament i amb serenitat dels darrers moments de la seva vida. Un exemple a seguir». Masó, a més, se'n va anar il·lusionat, intuïnt el definitiu ressorgir del seu poble i de la seva gent. Fou enterrat en un taüt senzill, de fusta blanca, llis, sense ornamentacions. La humilitat, en aquest sentit, fins al darrer instant.

A l'edició del Premi Prudenci Bertrana del 17 de setembre de 2015 fou homenatjat pels organitzadors, de manera especial, amb una glossa sentida que va pronunciar el periodista i amic Joan Ribas. També fou homenatjat a títol pòstum, d'una manera més concreta, com a fundador del Premi Prudenci Bertrana, juntament amb Paco Pluma i Joaquim Jubert, en la vetllada celebrada a la Casa de Cultura de Girona el dijous 12 de novembre de 2015.

Ricard Masó i Llunes és un gironí il·lustre, el record del qual roman encara a la ciutat que tant va estimar i en el cor dels amics, més pròxims o més llunyans, que el vam tractar.

Joan Domènech Moner
és historiador.

A l'edició del Premi Prudenci Bertrana del 17 de setembre de 2015 fou homenatjat pels organitzadors, de manera especial, amb una glossa sentida